

## **Posudek na magisterskou diplomovou práci z jazyka anglického**

**Šárka Kreuzová**

### **POLOHA TEXTU NA OSE MLUVENOST-PSANOST PŘI SIMULTÁNNÍM TLUMOČENÍ DO JAZYKA A, RESPEKTIVE JAZYKA B**

(Position of a text on the oral-literate continuum in SI into language A and B)

UK FF ÚTRL, Praha září 2009

---

Teoreticko-empirická magisterská diplomová práce (DP) Šárky Kreuzové si klade za cíl zjistit a popsat, zda a jak se případně mění poloha textu na ose mluvenost-  
psanost v procesu simultánního tlumočení mezi češtinou a angličtinou. Ve své DP tak chce navázat na výzkum Miriam Shlesingerové z roku 1989, jež se zabývala stejnou problematikou, ale na jiné jazykové kombinaci a za jiných experimentálních podmínek. Kromě toho se diplomantka snaží vyzkoumat, zda tyto jevy souvisejí se směrem tlumočení, tj. zda tlumočnické tlumočí do svého jazyka A z jazyka C nebo naopak z jazyka A do jazyka B.

Diplomová práce má 75 stránek (+ 43 stran příloh) a je rozdělena do dvou částí: teoretické a empirické. Teoretická část se dále dělí do dvou podkapitol. V první z nich se diplomantka nejdříve věnuje psanosti a mluvenosti; shrnuje poznatky a závěry dosavadních výzkumů, jež byly publikovány jak v české tak i zahraniční odborné literatuře. Diplomantka poukazuje na rozdíl mezi texty psanými a mluvenými a hovoří o ose mluvenosti a psanosti. Vytváří si tak kvalitní východiska pro empirickou část své DP. Ve druhé podkapitole teoretické části se zaměřuje na problematiku tlumočení do jazyka B, cituje argumenty různých badatelů pro a proti tlumočení (výuce tlumočení) do jazyka B a zamýšlí se nad touto problematikou i z pohledu samotného tlumočnicka a finálního příjemce. Škoda, že mezi analyzovanými autory (nebo alespoň v bibliografii) neuvádí také nedávno (2007) na ÚTRL obhájenou DP Jakuba Kodyma, jež byla celá věnována problematice ST do jazyka B a opírala se zejména o analýzu dotazníků adresovaných jednak konferenčním tlumočnickům v evropských institucích a jednak posluchačům, v tomto případě poslancům Evropského parlamentu.

V empirické části DP pak Šárka Kreuzová popisuje přípravu a realizaci svého experimentu. Jedná se o simultánní tlumočení dvou autentických českých projevů - jeden připravený a čtený, druhý spontánně přednesený (oba v Evropském parlamentu na konferenci k "osmičkovým událostem"- celkem šesti profesionálními konferenčními tlumočnickými, z nichž tři tlumočili z mateřštiny do svého B jazyka (angličtina) a tři z nich naopak tlumočili z češtiny jako svého jazyka C do angličtiny jako svého jazyka A. Všichni probandi jsou tlumočníci, kteří pracují pro evropské instituce, čímž byla zachována stejná výchozí situace a vyloučena jedna proměnná. Diplomantka všechny nahrávky převádí do písemné podoby (viz přílohy) a následně analyzuje výchozí i cílové texty na rovině textové, rovině syntaktické a rovině lexikální. Získané výsledky porovnává a pokouší se zjistit, zda v procesu simultánního tlumočení došlo k posunu daných textů na ose mluvenost-psanost a zda je tento posun závislý na směru tlumočení.

Po srovnání výsledků provedených analýz dochází diplomantka k závěru, že text s vysokou mírou psanosti zaznamenal v procesu simultánního tlumočení na všech třech

zkoumaných rovinách posun směrem k pólu mluvenosti, zatímco text s vysokou mírou mluvenosti zaznamenal posun směrem k pólu psanosti. V tomto druhém případě se však jednalo o posun mnohem méně výrazný než v případě prvním. Potvrdila se tedy hypotéza, že vzdálenost mezi oběma póly osy mluvenost-psanost se v procesu simultánního tlumočení zkracuje. Naopak hypotéza, že by tento posun mohl být závislý na směru tlumočení, se nepotvrdil.

K obsahové stránce empirické části diplomové práce bych měla jistě připomínky. Diplomantka uvádí, že její výzkum je kvalitativní, ale zcela určitě mohla použít i některé kvantitativní metody pro přesnější analýzu jednotlivých rovin a uváděných jevů. Její formulace při rozboru rovin jednotlivých textů (zejména tlumočených) působí někdy poněkud šablonovitě a nemají příliš konkrétní vypovídací hodnotu. Škoda, že diplomantka nesrovnala přesněji jednotlivé tlumočnické výkony (stejně jevy, stejné úseky výchozího textu a proti tomu postavit stejné jevy a stejné tlumočené úseky všech šesti tlumočnicků - například formou tabulek apod.) Rovněž když diplomantka zmiňuje například jen tak mimochodem v závorce počet hezitací mezi *disfluencies*, zcela jistě by bylo užitečné takto číselně porovnat i další jevy a dát je do přesnější korelace a udělat jejich přehlednější a názornější prezentaci.

K formální stránce DP mám rovněž drobné poznámky, jež se týkají bibliografie. Proč diplomantka uvádí u všech bibliografických údajů dvakrát datum vydání publikace (jednou za jménem, jednou na konci bibliografického údaje)? Podle které normy? Rovněž stať ve sborníku se nepíše kurzívou, tou se píše pouze celá publikace.

Přes tyto některé výše uvedené připomínky práce **Šárky Kreuzové** splňuje všechny základní náležitosti magisterské diplomové práce a je poctivě napsaná. Při zpracování tématu postupovala diplomantka samostatně a prokázala, že do analyzované problematiky pronikla, rozumí jí a je schopna jednotlivé poznatky a názory utřídit a systematizovat.

Diplomovou práci **Šárky Kreuzové** doporučuji k obhajobě a hodnotím ji stupněm **velmi dobře**. O definitivní klasifikaci rozhodne vlastní průběh obhajoby.



V Praze dne 16.9.2009

Prof. PhDr. Ivana Čeňková, CSc.